

Iteranibwa n Aonon te Betebekē

RONGORONGO MAN TE BERETITENTII N TE AONO Mwaakan te Toa

Unimwaane James J. Hamula

A mwaiti ma ibuakora aika aki kakaitau ibukin mwaakan ao kakawakin te toa are ti anganganaki ni katoa wiiki ni Bootakin te Toa. Te toa e katauraoaki nakoira ni kabane mwaakan te Uea ni kabooira n te angakarea. Ngkana a butimwaeaki raoi riki bwaai aikai, ao ana akea taari ae rangi n raababa, akea te rereua ae rangi ni kabuehue, akea te angibuaka ae rangi ni korakora—ni uarerekena, akea kanganga aika rangi ni kanganga—n tukiira man te kakaonimaki ni kakaraoi otenanti n te toa ni katoa wiiki.

N ataakin te mwaaka ao kakawakin te toa, ti riai moa n iangoa ana Babaire ni Kamaiu Tamara. Te Babaire ni Kamaiu e kabotoaki iaon te reirei ae te Atua bon Tamara. Anne e kari-kiira bwa Natina. Ti maeka ma Ngaia imwain ae ti roko ikai. Ti na oki Nakoina ngkana e bane ara tai ikai. Okira nakon te Atua Tamara e kakoauaaki iroun Natina te Riki Temanna, Iesu Kristo. A bane n oki aomata ni kabane nakon te Atua man mwaakan te mangauti. Ngkai te mangauti e raonaki ma boottakin te rabwata ma te tamnei imwiin te mate, e katiteuanaia naba aomata ma te Atua. Ae kakawaki riki, akea ae na aki kona ni kamaiuaki. E kaineti

nakoira ni kabane—ni kabane aika a kaara ao ataei, mwaane ao aine, aika buakaka ao aika tamaroa.

Tabangakin te mangauti—tamaroan te bwaintituaraoi n arona ae ngkai—anganiira te kangaanga ae korakora. Te kangaanga e kangai, imwiin karekean te maiu ae mamate, akea temanna ae itiaki. Ni kabane a tia ni karaoia, iangoia, ao n taekin bwaai aikai aki itiaki. Ni kabane a tia ke ni karaoa ae uarereke riki nakon ae a riai ni karaoia. Ikai are e wene iai te kangaanga. Ngkana ti oki nakon te Atua n te anga ae aki itiaki, ti aki kona ni maeka ma Ngaia. Ngkai aika aki itiaki a kona n oki ni maeka ma te Atua, akea te aomata ae kona ni maeka, ke n teimatoa, ma Ngaia. Ngkana ti oki nakon te Atua n aki itiaki, ti na manga tannako, ao n aki kona ni manga oki. Ataakin aei, ni kabane taan uarongorongo mai karawa a katanoata, ma te katawe ao te ingainga n nano, bwa ti riai ni katauraoira ni kaitibo ma Atuara.

Ti na kanga raoi ni katauraoira ni kaitibo ma te Atua? Bon iroura, ti aki kona. Ti bane n aki itiaki ngaia are akea te kawai, imarenara, ae ti kona ni karaoia ni kaitiakiira. Temanna ae “aki itiaki” e aki kona ni karaoa

**Unimwaane
James J.
Hamula**

te aomata ae “aki itiaki” bwa e na itiaki. Ti te aomata ae e “aki itiaki” ae kona ni kaitiaka te aomata ae “aki itiaki”. Ngai aei bukina ae tii Iesu Kristo, tii Ngaia ae nakonako inanon te aonaaba ae akea ana bure, e kona ni kaitiakiira. E kanakoa mairoura memean te bure ao te aki ongotaeka iaon aua bwaai.

Te moan, ti riai n Nakoina ma te onimaki ae Ngaia ae tii kona ni kari-kiira bwa ti na itiaki..

Te kauoua, ti riai n rairi nana nora man ara bure, nanona bwa ti na rairaki man oin kawaira ao ni karaoa ana kawai te Atua bwa ara kawai.

Te katenua, ti riai ni kaota kabaeakira n rimwiin te Uea Iesu Kristo man bwabetitoara n arana.

Ao te kaaua, ti riai ni karekeaa te Tamnei ae Raoiroi, ae kata-buira, ke ni kaitiakiira.

Kawai aika aua aikai—
onimaki, rairannano, bwabetito,
ao te Tamnei ae Raoiroi—e
a karekea te “euangkerio”
(3 Nibwaai 27:19–21). Te euangkerio, ke te rongorongo ae
tamaroa, e ngkana te aomata iai ana onimaki iroun
Kristo, rairi nanona man ana
bure, e bwabetitoaki n Arana, ao
ni karekea te Tamnei ae Raoiroi,
e na kaitiakaki rinanon te akoi,
te nanoanga ao te tamaroa iroun
Iesu Kristo ao e na kona ni maea
ma te Tama n te kabanea
ni bong.

N te tai are ti bwabetitoaki ao
ni karekea te Tamnei ae Raoiroi,
eng, ti riai ni waaki nako ao ni
kateimatoa itiakira (2 Nibwaai
31). Ma, e atia Tamara bwa
ti na karaoi buure ao kaairua
imwiin te bwabetito. Tera ae
ti na kona ni karaoia ngkanne
bwa ti na manga kaitiakaki riki?
Ti riai ni manga raira nanora riki
ao ni karaoa te otenanti teu-
ana, are e berita nakoira manga
kaitiakara rinanon kabouan te
Tamnei ae Raoiroi. Te otenanti
ao bon te toa.

Iangoa aron kakawakin te
otenanti aei! Te ibonga ae 16
ke 17-ana ririki, n tekateka n
taiboran te toa, ni mwaakan ana
Nakoanibonga nte aobiti ae te
Aaron, ao n aran Iesu Kristo, e
kakabwaia ao ni katabua, tiaki
te karaki ke te ran, ma tamneia
ni kabane ake a taua te kariki
ao te ran, ni kauringaa iai Kristo
ao ma te kabaeaki riki bwa e na
kawakin Ana tua (D&C 20:77,
79). Nakoia naake a ongo, a

rainranoia ni karaoi otenanti n
te toa, te ibonga anne e beritana
okin te Tamnei ae Raoiroi, are
ngaia te tia tei are e katabua
ao ni manga kaitiakiira riki. Te
ibonga anne e karekea nakoira
ni kabane, are e karekea te toa
n te nano ae riai, , mwaakan
Iesu Kristo ni kabooira. Te wiiki
teuana imwiin teuana, ti anga-
naki te otenanti ae tabu aei, ao
ngkana ti karekea n te tamnei
are ti anganaki iai, ti katabua-
kaki, ke ni kaitiakaki, teutana
imwiin teutana, n te akoi imwiin
te akoi, ni karokoa te bong ni
kororaoi. Ti man te kekeiaki ni
ua te toki n te kawai aei ae ti
kona iai n tau n tei imatan te
Atua ni bongin te mangauti.

Tariu ao mwaneug, ngaira ni
kabane ti riai ni bane ni bitaki,
ke ti na aki maeka ma Tamara
ngkana ti a oki Nakoina. Eng, “ni
kabane aomata, eng, mwaane
ma aine, aaba reeti, neewe, ao
botanaomata ni kabane, a na
bane ni manga bungiaki; eng,
manga bungiaki inanon te Atua,
ni bitaki man aroia n rabwata ma
ni bwaka, nakon te aro n raoiori,
ao ni kabooaki iroun te Atua, n
riki bwa natina mwaane ao aine;
... ma ngkana a aki karaoa aio,
ao e na bon aki kona n reke
irouia uean te Atua” (Motiaeia
27:25–26). Te Bitaki nanona te
rairaki—te rairaki man arora
ae ngkai nakon ae ti kainna-
noia bwa ti aonga ni maeka ma
Tamara are i Karawa n tain te
motikitaeka. Ao te rairaki anne,
ke te bitaki, a riki ti ngkana ti
karekea te otenanti ni kamaiu

ao ni kawakin berita ake ti a
tia ni karekei, are raonaki ma te
bwabetito, ibukiia mwane ti kata-
buakaia nakon te nakoanibonga,
entauamente n te tembora, kabae-
bae n te tembora, ao te toa.

Ti riai n ataia, tariu ao mwa-
neu, bwa n te otenanti n te
nakoanibonga te mwaaka ni
kona ni bitiira, ngkana ti tauraoi
ni karekea te mwaaka anne. N
aron are e taku te Uea nakon
Iotebwa Timiti, “n otenanti [n
te nakoanibongal], e kaotaki
iai mwaakan te aro n Atua. Ao
n akean otenanti aikanne, ao
te kariaiakaki n te nakoanibon-
ga, mwaakan te aro n Atua
aki anganaki aomata n te iriko;
Bukina bwa akea te aomata ae
kona n noora matan te Atua,
riki te Tama ae maiu” (D&C
84:20–22). Tera mwaakan te aro
n atua n otenanti aikai? Irarikin
bwaai riki tabeua, mwaakan te
aro n Atua bon te mwaaka ni
bitiira nakon te aro n aomata ae
kona ni maeka ma ngaia, ao n
aron, te Atua Tamara ao Natina.
Te mwaaka anne e katauraoaki
nakoira rinanon ana mwakuri ni
kamaiu Iesu Kristo ao rinanon
karekean otenanti ao kawaki-
nan berita ake a karekeaki n
Arana—n ikotaki ma te toa.

Bon au tataro bwa ti na kona
ni bane n anenea anenen te toa
(ake bon tataro nakon te Atua)
n iai nanora riki ao n iri otena-
nti n te toa n iangoia raoi riki
ao te raraoma, bwa ti na kona
n nakon Kristo, te akoi imwiin
te akoi, ni karokoa kororaoin
te bong. ■

Kitana te Roo nakon te Oota

**Iroun Catherine Vaughan
(In aron are e taekinaki iroun Clanny Clement)**

Nte 1992, Clanny Clement mai Mwatiare e kaewenakoaki irouwia mitinare ake a reireinna, bwa e na tataro nakon te Tama are i Karawa ao n titirakinna ngkana te euangkerio are a rereinna e koaua. E butimwaea te kakaewenako, ao n taekinna bwa e na aki kona ni mwaninga te namakin are e reke irouna ngke e katorobubua ni ukoukora te reke. E karekea te kakoaua ae korakora mai iroun te Tama are i Karawa, bwa bwaai ake e a tia n reiakin a boni koaua, ao n riingaki iroun te Tamnei e bwabetitoaki n Tuun n te ririki anne. Buuna are Ruth e bwabetitoaki n te ririki are imwiina, ao natiaa naba a riki bwa kaain te Ekaretia.

Ma te kananokawaki, bwa tabeua te ririki imwiina natiaa te aine ae te karimoa e rootaki n te aoraki ae te biua ao e mate. E rootaki n te rawawata, ao n titiraki bwa bukin tera ae ana teimatoa ma te uruakin nano aei, Clanny e katoka nanakona nakon waaki ni kakukurei n te Ekaretia, ao imwiina e toki n nako n taromauri. E tukiia mitinare ao kaain te Ekaretia ake ana kawaria, ao ni ukoukora karauannanona itinanikun te euangkerio.

N te ririki 2000, Titita Clement ao natia aikoa kakaonimaki, ao n toki naba ni kaea te taromauri. Clanny e uringa “N te tai ae ti toki iai n nakon te Ekaretia, e bwaka te roo nakon mweengara. Ti toki man warekan booki aika tabu, karaoan ara tataro, ao kakaraoan ara bootaki n utu n te tairiki. Ti a moanna ni bon toui kawaira aika kakaokoro mi maiura ao ni kabua ara taratara n tamnei, n iangoira bon iroura”.

N raka iaon te bwiina te ririki imwiina, e tao-naki Ruth n te aoraki ae te tioka, ao n taonaki n te aoraki ae korakora. A ikawai ngkai aia ataei, ao Clanny e namakinna ngkai ae te utu bwa a tia ni kabuua te Uea.

***Te Utu ae
Clement a ka-
katonga irouia
mataniwi n te
Ekaretia are a
tia n iri ana ka-
kairi te Tamnei
ae Raoiroi, ao
a oki nakon te
Ekaretia.***

Ngkanne te kakai ae onoti e riinga maiuia. N Aokati 2011, n akea ataakina iai te karebwere-bwe n te mataroa. E kauka te mataroa Clanny ao e noria mwaane aika teniman n ni kunni-kaia aika mainaina ao aia neketai, ni ngare na-koina. Bon te Beretitenti n te Titeki, Beretitenti Zedhekia, Beretitenti Betti are e a tia n riki bwa te Beretitenti n te Mwaanga ngke ana utu Clement a kakaonimaki n te Ekaretia, ao te Itingaun n te Aono Unimwaane Taniela Wakolo, a roko bwa ana kawaria ma ana utu.

Ngke e uringa te bong ae kauringaaba anne te Tari Clement a namakina te Tamnei ae korakora inanon mweengaia ngke a taetae ma taan kairiiri n te Ekaretia. E taku “I rangin ni mimi ngke Unimwaane Wakolo e titirakinai bwa ai maanra imwiin are I nakon te Ekaretia. I kaeka, “Ruaiwa te ririki”, ao e kaeka “Taiaoka n aki karekea tebuina”. E riingaki Clanny ao e aki kona ni mwaninga taeka n akoi ake a taekinaki iroun Unimwaane Wakolo, ae kangai “Ti kainnanoiko ma kaain am utu bwa kam na oki nakon te Ekaretia. Ti na buoka am utu nakon te tembora ngkana kam oki. Ti tangiriko ao Tamara are i Karawa e tangiriko naba.”

E taekinna Clanny bwa bon te tai ni bitaki n te maiu. Mataniwi n te Ekaretia ake teniman akanne a uota te oota nakon mweengaia riki, a buokia

ni manga kateia ma ana utu iaon aan ni koaua te euangkerio. E ataia bwa mwaane aika teniman a weteaki mairoun te Atua ni kamaiuia tabeman n te tamnei n aron are e karaoia Iesu.

E kabanea Ruth, “Tamneia mwaane aika teniman aikai a mena naba ngkai n au auti. N na aki mwanning te bong are a uota iai te oota aei,

ootan te koaua, ootan te rau, ao ootan Kristo. Mweengara e a tia ni mena n te roo, ma e a tia ni manga kaotaaki riki irouia mwaane aika teniman aikai, aika a buokia ni kamaiuia ara utu. I ataia bwa Tamara are i Karawa e tuangiia bwa ana roko nakon mweengara, ni karaoa ana mwakuri te Tia Kamaiu”. ■

Roronrikirake mai French Polynesia a Katauroi Ibukin te Maiu ae tamaroa ni Boong aika ana Roko

Iroun Karen Larsen

Ataein ana reirei n te tieminari Titita Yesta Huea e kona n noora nakoraooin kanoan te tai ae na roko bukina bwa ataia bwa ana nakea ao ana kanga n roko ikekei. Ngkai ngaia mwakoron te roro ae karineaki, a katauraioa bwa ana riki bwa taan kairiiri n taai aika ana roko man rinerine aika karaoi ngkai ao aia kouru aika a katei.

N te aonaaba ae rikirake iai te aki kan ongo ao te aki karinerine ibukin bwaai aika kakawaki n te aro te maiu, ao te karirii nakon kawai aika tabuaki a anainano ao ni bwainaki, kairake n ataei aikai mai Punavai Nui Uoote, Punaauia Titeiki i French Polynesia, aki tangiria n irii kawai aika e na karaaoia man aia kouru.

“Te riki n ataeinimwaane ao n ataeinaine, ao ni membwa n Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiia Aika Itiaki ni Boong Aika Kaitira e bon aki bebete”, ni kaineti ma Titita Huea. “A kaotaki nakoia buakan ni kabane te aonaaba ao a maeka n aia tabo aia kaiririba. E koaua ae French Polynesia bon te aba ae tikiraoi, ma kabwakabwaka ikai aki kerikaaki korakoraia. Kairake n aomata a riai n reirei ni maeka ni katobibiaki ni bwaai ni kabane aika ana kona ni bwaka iai ngkana aki nim ma booki aika tabu ao nakon ana euangkerio Tamara are i Karawa. Ngkana a irii aia reirei burabeti ao aia taan kairiiri aika tangira, a na kona ni maeka riki ma te rau ao ni kona ni kaitarai aia kairiribai n akea te kangaanga.”

E anga te reirei Unimwaane William H. Bennett n te 1975 ae e bon bwainaki n taai aikai naba. E taekinna, “Kairake aio te tai ni katea aami ae matotoatoa n rabwata, iango, eti, ao n iai te tamnei, ni katauraoi ibukin te mwakuri ni mitinare ao te mare n te tembora, ni katei kouru aika kakaewenako, ao ni karekeia te namakin ae reke man te kororaoi.” (“A Time to Prepare,” *Ensign*, Meei, 1975).

Ao ataein ana reieia Titita Huea a karaoa anne. A kakoaua bwa ngkana a maiuakin ana kainibaire te Ekaretia ao n rinei waaki ni kakukurei ao kouru aika tau, a na kona ni kaan riki nakon aia Tia Kamaiu, ao aio are e na uota te kabanea ni korakora ni kukurei nakoia ae a kona ni kunea n te aonaaba ao imwiina. N aron are e taekinna Unimwaane Jeffrey R. Holland, “E na roko kukeira ngkana ti maiuakina te maiu ae eti ma bukina aika eti—bukina aika akea tokiia, bukina aika iai bukiia n te maiu aei ao are imwiina” (“Ti tangira te Kabanea n Tamaroa Ibukim,” *New Era*, Tianuare, 2010).

E ngae ngke a kakaokoro aia kouru, a bane ni kariaia ae taekinna Unimwaane Bennett bwa te katauraoi nakon te mwakuri ni mitinare ao te mare n te tembora a rangin ni kakawaki. A ataia bwa karekeian te kororaoi ni karaoa am mitinare ao ni karekei kakabwaia man te tembora e tangira nanom ae korakora ao nanom ao tauraoim ni katei aia kainibaire aika rietata. A riai n iai nanoia n tokoi kakukurein bwain te aonaaba aika mwaiti ao

***Titita Yests
Heuea ao ana
tieminari i
Tahiti.***

katei aika aki tau aika e urui aroia angia kairakeni mwaane n te bong aei.

Aikai tabeua aia iango bwa a kanga ni baireia bwa ana teimatoa ni kawaia ao n roko n aia kouru:

Katei kouru aika uarereke riki ni buokiko ibukin kouru aika bubura.

“Te nako nakon te tembora, I moanna man katean tabeua kouru n aron karekean au kani-nwanga n te Young Womanhood Recognition. . .” “E buokai te tieminari n nakon te tembora man n rineakin kouru aika tamaroa ni maiu n te aro bwa I aonga n tau n rin n ana Auti te Uea.” I tangiria bwa N na kareke beeба man te tieminari ao

intitute, ao riki, n nim ma te Uea.”—Jennifer Clark

“Te tieminari e katauraoai raoi bwa N na karaoa au mitinare ae tamaroa, te kaitau nakon te buroukuraem iaon booki aika tabu. N na rangin ni korakora n te tamnei.”—Raymond Teahuotoga

Uringa bwa bukin tera e kakawaki te kouru e na ibuobuoki ni kateimatoaira.

E taekinna Kahealani bwa e kakawaki irouna te nako n te tembora, “N reitaki ma te Uea n tua-naga bwa I kakaonimaki, karekei kakabwaia ake a tia ni beritanaki ao tamneina n raonai inanon maiu.”—Kahealani Heuea

E taekinna Tinaya bwa e kakawaki te nako n te

tembora irouna “bukina bwa e kona n riki ara utu bwa te utu ae akea tokina ao I tangiria ni kabaeaki nakon au utu ma tariu ao mwaneu ibukin akea tokina.”—Tinaya Mau

Maiuakin ana kainibaire te Ekaretia ao n tau ni karaoa te mwakuri ni mitinare ao n nakon te tembora ngkai.

“I karaoa au kabanea ni kona ni karinei kainibaire, rinei raoraora aika tamara ao n nakon te taromauri ibukin ibuobuoki n te Tabati ao waaki riki tabeua. I kataia n aki waeia au tia kairiiri. I kawaka au kabuianibwai, ni kakaota au kaoaua ao ni kekeiaki n aki mamamatam.”—Kahealani Heuea

Reirei ao kamatebwai taekan te kouru.

“N te katauraoi ibukin te tembora”, e taku Raymond, “I reiakin bwaai n tamnei ao n rabwata. I riai n atai taekan otentanti aika tabu inanon te tembora, n aron te bwabetito ibukiia maate ibukin te katooto . . .”—Raymond Teahuotoga

N te katauraoi nakon te mitinare, e taku Kahealani, “I kamatenanoi au kibu aika kakawaki man booki aika tabu n te aro bwa N na tauraoi ngkana I reireiniia tabeman. I taraiia mitinare aika bwanin aia tai ao n titirakiniia titiraki aikai. I namakina bwa e kakawaki ao I karekei riki atatai iaon aia karaki burabeti ake rimoa. I kataia ni kabanea riki ara iango nakon aia rongorongo mataniwi ao I taro ibukin ibuobuoki mai ieta.”—Kahealani Heuea

Tataro ao kaniiko ma te Tamnei.

“I kona ni kabanea au iango nakon ana wiriki-riki te Tamnei. E kakorakora au onimaki iroun te Uea Iesu Kristo ao iroun te Atua te Tama.”—Kane Tuhoe-Touatini

“I tataro mwaaka ao I reirei nakon ae I kona bwa I aonga ni kona n taetaekina taekan Tamara are i Karawa nakoia tabeman n akea te nanou-oua.”—Tinaya Mau

Kaei Tieminari.

“E buokai te Tieminari ni kakorakoraai n te Tamnei ao n tauraoi.”—Blaise Teahuotoga

“E kariaiakai te Tiemninari . . . ni karikirakea au itera n tamnei ni katoa wiiki bwa I aonga n aki raroa nako man au kouru are te mare n te tembora. E anganai te Tieminari te kantaninga bwa N na nakon te tembora ngaia ae I karaoi bwaai ni kabane aika riai ibukin katauraoakiu.”—Kahealani Heuea

Kamatebwai Booki Aika Tabu.

Ni kaineti ma are e taekinna Titita Heuea, “Ataein te reirei n te tieminari man Kairake ni Polynesia tiaki, ni kateia, taan wareware raoi ke taan wareware aika a bebete aroia. A tia ara aomata ni maeka ma katei n taetae ni kawai, ngaia anne ae karika aia kangaanga ni wareki booki aika tabu. Ma bon te kakaitau nakon anga reirei ao kaungaunga mairouia naake irarikiia, angiiia kairake n aomata aikai a wareki booki aika tabu ao ni kukurei ni kanoaia”

Kane e katauraoia bwa e na nako ni mitinare “Man reiakin kiibu aika kakaawaki man booki aika tabu, ngaia ae kakorakora au kakoaua iroun Tamau are i Karawa.”—Kane Tuhoe-Touatini

“E buokai te Tieminari n aron are tangiraki bwa N na kamatebwai booki aika tabu, bwa e kakaawaki ibukin tataekinan te euangkerio. E bon rangin ni kakaawaki riki ngkana ti ata te bwai ae ti taekinna.”—Jennifer Clark

Kaniiko ma te utu ao taan kairiiri.

Te utu e kakaawaki nakon Raymond. “E kakaawaki bwa ti na nakon te tembora ibukina bwa ti kunea ikekei Tamara are i Karawa n ara iunite n utu. I kabaeaki nakoia au karo ma tariu ao mwaneu ao I ataia ae ti kona ni karekeia te maiu are akea tokina n te utu.”—Raymond Teahuotoga

“I kaei tieminari ao n iri aia kaetieti au mataniwi ao aia reirei au karo.”—Kane Tuhoe-Touatini

E ngae ngke Titita Heuea e tabeaianga ibukiia aia ataei n te reirei ibukin kakaewenako aika a riai ni karekei n te tai aei, e butimwaai ibukin aia rine-rine ake a karaoi ao ibukin nanoia ni katei kainibaire ao kouru aika rietata. E taku, “A tia ni karekei ni kabane au nanoanga ao au tangira . . .” ■

A Tuangaki Ataein te Reirei mai Tonga: "Karaoi Babaire Aika Bubura Ibukin Maium"

AUCKLAND, New Zealand

"Onimakiniko ibon iroum. Mwakuri korakora. Tai bwara n nano," bon tabeua reirei ake e anga Unimwaane Kevin W. Pearson, Kauoman ni Kauntira n te Beretitentii n Aonon te Betebike, nakoia aman ataein te reirei ake a reke kaniwangaia ni mwanangaia nako New Zealand n ana "Youth in Business Challenge" Tonga n 2011.

Ataein te reirei ake a iira te kakaewenako n te aba n te ririki ae nako ibukiia kairaken Tonga ake a kairiirimwaanena, ni wakina karaoan karikirake aika uarereke, mwaketenakin ao kabonakoan keeke. Te Youth in Business Challenge e mwanenaki iroun te Tonga Chamber of Commerce are e tararu a kabo imarenaia reirei ni kabutaa Tonga, ao ibukiia ake a moanna n te ririki aei, ataei aikai a karekeaki mwanangaia nako New Zealand n tibwaua te atatai anne ao n reirei mairouia tabeman.

Ataein te rerirei a taekinna bwa a kanga n roko i New Zealand. A bane ni moanaki ma te iango. Vika Unga (Finance Manager), 'Atu Tafuna (Marketing Manager), Eleni Lui (Operation Manager) ao Abraham Fifita (Information Technology and Designs Manager) a ukera aron aia taakete ake a iangoi, ao a iangoia bwa a na waakina te tabo ni karao amwarake.

Aia kouru, a taekinna, "bon karaoan te tinaeki ae kangkang man tau boona ibukiia aomata aika tau kaubwaia." Oin aia tinaeki ae a na karaoia bon te keeke, ma te kantaninga are a na kona ni karababa nakon aekan tinaeki riki tabeua aika kangkang, ngaia ae e a reke iai aran te kambwana, "Tasty Pastry."

Inanon onoua namwakaina ataein te rerirei aika aman aikai a kabanea aia Kaonobong n te Tofoa ke Tuimatamoana mwakete ni katanoatai ao ni kabooi nako aia bwai. Imwiin manga rinanoan te mwakete, a manga karaoa te "Indian fried-bread taco," ae kakoauaki bwa a rangin n tatangiria ikawai. Tamaroana n raonaki ma aia koaua are n tokina a na teimatoa n roroko man karekean te kaniwanga nakoia kaititamwa aika kakaonimaki ake a teimatoa n roko ibukin ae mwaiti riki.

"E aki rangin ni beebeete," e taku Faylani. Ataein te reirei ake aman a kakoaua bwa a riai ni karaoaki anganano bwa e aonga n nakoraoi te bitineti, ma tiaki man ana kabane mwane te reirei, utu ao ana motinnano te ekaretia.

Ibukin kakaewenako aika mwaiti aika kaitara ma ataei aika aman aikai, reirei aika akea warekaia a reiakin man kangaanga aikai. Karaoan bwai

n reirei ao kabutan te bitineti n te tai ae ti teuana bon tiaki te mwakuri ae bebete. A mwaiti aekan anganano ae a tangira te kabwakanako n tai n te reirei ni katauraoi ota aika kakaokoro. Ataein te reirei n tatabemaniia a nako ao a bon bitaki, n aron ae taekinna temanna aia tia reirei.

E kaungaia kairake Unimwaane Pearson bwa a na "karaoi babaire aika bubura ibukin maium," ao n "teimatoa n rikirake, ni katobibiko ma aomata aika raoiroi. Kabonganai aia buotoka utu ao mataniwi aika raraoi. Teimatoa n onimaki ao ni kakoaua te Uea, ao te kurei ao te tokanikai ae korkora e na riki inanon maium."

Irarikin kaitibooaia ma Unimwaane Pearson, ngke a mena i New Zealand ataein te reirei a kawari bitineti, taabo n reirei ao mataniwiin te kaawa.

A kaitibo ma tiim n aekan karikirake aikanne mai New Zealand ni maroroakin aia atatai ao n tibwauai aia iango.

A kaitibo naba ma taan tei n te Spacific maekatiin, Tonga New Zealand Business Council (New Zealand Chamber of Commerce), Mollies, Hubbard's, Auckland University—School of Business, B.R. & Associates Ltd. (Chartered Accountants), Affirming Works, ao Pacific Business Trust. ■

TE KAUAOKI, GRANT RONNEY CLAWSON © RI

KIRIBATI